

Research Paper (Quantified)

eISSN: 2783-4573

The effect of social support and economic empowerment of women on family social development with the mediating role of life satisfaction

Seyyed Musa Raeisi

Department of Humanities, Technical and Vocational University, Tehran, Iran

Receive Date: 09 March 2023
Revise Date: 16 April 2023
Accept Date: 04 May 2023

Keywords:
Social support,
Women's economic
Empowerment,
Family social development,
Life satisfaction

Abstract

The aim of this study is "The effect of social support and economic empowerment of women on family social development with the mediating role of life satisfaction". This research is descriptive-survey and applicable; and in terms of relationships between variables, it is correlational. Henceforth, a statistical population consisting of women working in agricultural and horticultural economic cooperatives in the city of Rudbar in a sample of 130 people were studied by random method. Data collection was carried out using a questionnaire whose validity was confirmed by experts and its reliability by Cronbach's alpha coefficient. SmartPLS3 statistical software was used to analyze data and test hypotheses. The findings of this study show that women's economic empowerment has a positive and significant effect on social development. However, the results showed that the significance level of the social support variable at the 95% confidence level is greater than 0.05, but considering that this value is close to 0.05, it can be said that social support for women at the 90% confidence level has an impact on social development. The results of the study further showed that life satisfaction has a mediating role in the relationship between social support for women and social development, as well as women's economic empowerment and social development.

Please cite this article as (APA): Raeisi, S. M. (2023). The effect of social support and economic empowerment of women on family social development with the mediating role of life satisfaction. *Journal of Business Management And Entrepreneurship*, (3)1, 146-164.

<https://doi.org/10.22034/jvcbm.2025.389057.1060>

Publisher: Institute of Management fekrenoandish

Creative Commons: CC BY 4.0

Corresponding Author: Seyyed Musa Raeisi

Email: smraeisi@tvu.ac.ir

Extended Abstract

Introduction

In recent decades, the issue of social development has expanded from the macro level of society to the family institution and even its individual actors. One of the central issues in the discussion of social development is paying attention to the role and position of women in the process of improving the social status of families and society as a whole. Women, as half of the human body, not only play a key role in creating and maintaining family ties, but are also considered to be the main role-makers in the process of socialization of new generations. For this reason, empowering and supporting women, especially in the social and economic dimensions, is considered the key to the comprehensive development of the family and, on a larger scale, of society (Maubrigades, 2017).

Social development of the family can be understood as comprehensive growth in the areas of interpersonal relationships, social participation, promotion of social capital and improvement of general welfare indicators, in which women play a major role as agents of change. However, achieving sustainable social development in the family is possible when women, in addition to enjoying the necessary social support, also find the opportunity to actively and effectively participate in the economic arena. It is obvious that the presence of women in economic and social activities requires support from the family, society and the government. This support can be formed in the form of emotional, informational and financial relationships between the family and women, or the provision of job, educational and professional opportunities by social institutions (Hechavarria et al., 2019).

Meanwhile, one of the most important factors in the process of social development is the level of life satisfaction of individuals, especially women. Life satisfaction is not only a reflection of a sense of happiness and personal security, but can also strengthen women's motivation to play a social and economic role. In other words, having social support and economic opportunities, beyond improving the individual's economic and social status, leads to improving the quality of life and increasing satisfaction with daily life, which in turn has an effective impact on the dynamics of the family and society (Waseem et al., 2020).

Considering these dimensions, this article seeks to examine the impact of social support and women's economic empowerment on social development, emphasizing the mediating role of life satisfaction. In order to clarify the dimensions and importance of the issue, it is further analyzed in three main axes: the role of social support in women's social development, economic empowerment, and finally the role of life satisfaction in this process.

Theoretical foundations of the research

Social support and social development of women

For women, social support plays a fundamental role in improving their social status, increasing their social participation and individual empowerment. On one hand, women feel more valuable and psychologically secure by receiving emotional and psychological support from their family and society, and are more motivated to be more active in social arenas. On the other hand, social support strengthens women's social network and provides a suitable platform for exchanging experiences, collective learning and effective participation in society (Mehdi et al., 2022).

Numerous studies have shown that women who enjoy greater social support experience a higher level of mental health, self-confidence and life satisfaction; and are more successful in dealing with life's challenges and crises. This support also enables women to participate more widely in social, professional and voluntary activities and makes the family institution more dynamic and efficient. As a result, increasing social support for women can be considered one

of the most important solutions for sustainable social development and improving the human capital of society (Kiani et al., 2018).

Economic empowerment and social development of women

Economic empowerment of women not only leads to improving the level of family well-being, but also contributes to sustainable social development. Women who benefit from appropriate economic opportunities are able to play a more active role in managing family resources, raising children, health programs, and education. Also, women's economic independence reduces their vulnerability to poverty, domestic violence and discrimination and increases the resilience of the family in adverse conditions (Eggers del Camp & Steinert, 2022).

Based on the findings of social and economic studies, societies that have given importance to women's economic empowerment have witnessed higher human development indicators, reduced poverty rates, increased food security, improved children's education, and even increased civic and political participation. These findings show that, beyond individual benefits, investing in women's economic empowerment has widespread effects on the progress of the family and society, and is considered one of the main pillars of social development and gender equality (Jabeen et al., 2020).

The role of life satisfaction in women's social development

As a vital component of psychological well-being, life satisfaction plays a key role in the social development process of women and families. Life satisfaction is influenced by several factors, including economic status, level of social support, quality of family relationships, and individual factors. Women with a high level of life satisfaction have more motivation and energy to actively participate in society, and the quality of their relationships in the family is significantly higher (Waseem et al., 2020).

Studies show that meeting women's psychological and social needs, increasing their sense of self-efficacy and worth, and improving their level of well-being and psychological security are all outcomes and achievements of life satisfaction for women. Life satisfaction not only affects women's vitality, hope, and mental health, but also, as a mediating variable, doubles the effect of social support and economic empowerment on women's social development; meaning that even if a woman has more social support and economic empowerment; but overall life satisfaction is low, the positive effects of these factors are less evident (Lombardo et al., 2018).

Overall, increasing women's life satisfaction can be the starting point for positive changes in the family and society; because satisfied and happy women can perform much better in their maternal, spousal, professional, and social roles, and create a platform for improving the quality of life of all family members and improving the social capital of their surrounding society (Waseem et al., 2020).

Research Method

This research is applicable in terms of its purpose, and descriptive-survey in terms of its research implementation method. The statistical population of the research consists of women working in agricultural and horticultural economic cooperatives in the city of Rudbar, from which a sample of 130 people was selected by stratified random method and a research questionnaire was distributed among them. The research data collection tool was a researcher-made questionnaire. In this research, structural equation modeling with the help of partial least squares and PLS software was used to examine the hypothesis testing and model accuracy. PLS is a variance-based approach that requires fewer conditions compared to

similar structural equation techniques such as LISREL and EMON, and its main advantage is that it requires fewer samples compared to LISREL modeling.

Research findings

Modeling in PLS is done in two stages. In the first stage, the measurement model should be examined through reliability and validity analyses, and in the second stage, the structural model is analyzed by estimating the path between variables and determining the model fit indices. According to the results obtained from the path coefficient (indicating the intensity and type of relationship between two latent variables) and the t-statistic, women's economic empowerment has a positive and significant effect on social development. However, the results showed that the significance level of the social support variable at the 95% confidence level is greater than 0.05, but given that this value is close to 0.05, it can be said that social support for women is effective at the 90% confidence level on social development. The results of the study further showed that life satisfaction has a mediating role in the relationship between social support for women and social development, as well as women's economic empowerment and social development.

Discussion and Conclusion

The findings of the present study clearly indicate the importance of women's economic empowerment in promoting the social development of the family. Based on data analysis, the path coefficient obtained was positive and significant, and the t-statistic also confirmed this significance. This means that any increase in the level of women's economic empowerment directly affects the social aspects of family life. These results are in line with the studies of Waseem et al. (2020), Rezaei et al. (2021), and Mikaeili et al. (2021).

Women's economic empowerment increases women's financial independence, power of choice, and role-playing in the family and society. This issue has also been repeated in the research literature; according to the theory of social development, whenever women can actively participate in economic processes, the results will be an improvement in the family's welfare; an increase in the level of social interactions; an improvement in the education of children; and even a reduction in social harms. In the local community of Rudbar, where a major part of women's economic activity is devoted to household chores, gardening, and agriculture; strengthening this sector can lead to an improvement in the living standards of the entire family. Women who have the necessary economic support and facilities are far more empowered and play their role in decision-making and social interactions with greater self-confidence.

The research findings showed that the effect of women's social support on family social development, although far from the significance threshold at the 95% confidence level, is significant at the 90% level. This indicates that social support still plays a key role, but the intensity of this role may not be as strong as economic empowerment. Social support - whether provided by family, friends, social institutions, cooperatives, and even government agencies - can boost women's morale and support them in dealing with difficulties and challenges. Social support provides a network of interactions and connections that women can rely on in different situations. However, the intensity of this support impact will be limited and is not sufficient and effective in practical and economic terms if it remains solely emotional and spiritual.

One of the most important findings of the research was the revealing of the mediating role of life satisfaction in the relationships between the variables. Life satisfaction is a comprehensive concept that strengthens women's feelings of happiness, psychological peace, and hope for the future. The results showed that when women simultaneously enjoy social support and play an

active role in the economic arena, their level of life satisfaction increases, and this satisfaction is an important factor in improving the level of family social interactions and promoting social development.

The mediating effect of life satisfaction means that efforts for economic empowerment and social support have an effective and durable impact on family social development when women feel satisfied and calm in general with life. This shows that development approaches should be comprehensive and not focus solely on one economic or social aspect.

تأثیر حمایت اجتماعی و توانمندسازی اقتصادی زنان بر توسعه اجتماعی خانواده با نقش میانجی رضایت از زندگی

سید موسی رئیسی

گروه آموزشی علوم انسانی، دانشگاه فنی حرفه‌ای، تهران، ایران

چکیده

هدف از این مطالعه "تأثیر حمایت اجتماعی و توانمندسازی اقتصادی زنان بر توسعه اجتماعی خانواده با نقش میانجی رضایت از زندگی" است. این پژوهش توصیفی-پیمایشی و از نوع کاربردی و به لحاظ روابط بین متغیرها از نوع همبستگی است. برای رسیدن به این هدف، جامعه آماری متشکل از زنان شاغل در تعاونی‌های اقتصادی کشاورزی و باغداری در شهر رودبار و نمونه‌ای به حجم ۱۳۰ نفر به روش تصادفی مورد مطالعه قرار گرفته‌اند. جمع‌آوری اطلاعات به وسیله ابزار پرسشنامه که روایی آن توسط صاحب‌نظران و پایایی آن توسط ضریب آلفای کرونباخ مورد تصدیق قرار گرفت، صورت پذیرفته است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه‌ها از نرم افزار آماری SmartPLS3 استفاده شده است. یافته‌های این مطالعه نشان می‌دهد توانمندسازی اقتصادی زنان بر توسعه اجتماعی تأثیر مثبت و معناداری دارد. اما نتایج نشان داد سطح معناداری متغیر حمایت اجتماعی در سطح ۹۵ درصد اطمینان از ۰،۰۵ بیشتر است اما با توجه به نزدیک بودن این مقدار به ۰،۰۵ می‌توان گفت حمایت اجتماعی از زنان در سطح ۹۰ درصد اطمینان بر توسعه اجتماعی تأثیرگذار است. در ادامه نتایج پژوهش نشان داد رضایت از زندگی در رابطه حمایت اجتماعی از زنان و توسعه اجتماعی، همچنین توانمندسازی اقتصادی زنان و توسعه اجتماعی نقش میانجی دارد.

تاریخ دریافت: ۱۸ اسفند ۱۴۰۱

تاریخ بازنگری: ۲۷ فروردین ۱۴۰۲

تاریخ پذیرش: ۱۴ اردیبهشت ۱۴۰۲

کلید واژه‌ها:

حمایت اجتماعی،
توانمندسازی اقتصادی زنان،
توسعه اجتماعی خانواده،
رضایت از زندگی

لطفاً به این مقاله استناد کنید (APA): رئیسی، سید موسی. (۱۴۰۲). تأثیر حمایت اجتماعی و توانمندسازی اقتصادی زنان بر توسعه اجتماعی خانواده با نقش میانجی رضایت از زندگی. فصلنامه مدیریت کسب و کار و کارآفرینی. ۱(۳): ۱۶۴-۱۴۶.

doi <https://doi.org/10.22034/jvcbm.2025.389057.1060>

Creative Commons: CC BY 4.0

ناشر: موسسه مدیریت فکر نو اندیش

ایمیل: smraeisi@tvu.ac.ir

نویسنده مسئول: سید موسی رئیسی

مقدمه

در دهه‌های اخیر، موضوع توسعه اجتماعی از سطح کلان جامعه به نهاد خانواده و حتی کنشگران فردی آن گسترش یافته است. یکی از موضوعات محوری در بحث توسعه اجتماعی، توجه به نقش و جایگاه زنان در روند ارتقای وضعیت اجتماعی خانواده‌ها و کل جامعه است. زنان به عنوان نیمی از پیکره انسانی، نه تنها نقش کلیدی در ایجاد و حفظ پیوندهای خانوادگی دارند، بلکه در فرآیند اجتماعی شدن نسل‌های جدید، نقش‌آفرینان اصلی به شمار می‌آیند. به همین سبب، توانمند شدن زنان و حمایت از آنان، به‌ویژه در ابعاد اجتماعی و اقتصادی، به عنوان کلید توسعه همه‌جانبه خانواده و، در مقیاس بزرگ‌تر، جامعه مطرح است (Maubrigades, 2017).

توسعه اجتماعی خانواده را می‌توان به معنای رشد همه‌جانبه در عرصه‌های روابط میان‌فردی، مشارکت اجتماعی، ارتقای سرمایه اجتماعی و بهبود شاخص‌های رفاه عمومی دانست که در آن، زنان به عنوان عامل تغییر، نقش عمده‌ای ایفا می‌کنند. با این حال، دستیابی به توسعه اجتماعی پایدار در خانواده زمانی امکان‌پذیر است که زنان علاوه بر برخورداری از حمایت‌های اجتماعی لازم، امکان حضور فعالانه و مؤثر در عرصه اقتصادی را نیز بیابند. بدیهی است که حضور زنان در فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی، نیازمند پشتوانه‌هایی چون حمایت خانواده، جامعه و دولت است. این حمایت‌ها می‌تواند در قالب روابط عاطفی، اطلاعاتی و مالی بین خانواده و زنان، یا ارائه فرصت‌های شغلی، آموزشی و حرفه‌ای از سوی نهادهای جامعه شکل گیرد (Hechavarria et al, 2019).

در این میان، یکی از عوامل بسیار مهم در فرآیند توسعه اجتماعی، میزان رضایت از زندگی افراد به ویژه زنان است. رضایت از زندگی نه تنها بازتاب احساس خوشبختی و امنیت فردی است، بلکه می‌تواند انگیزه زنان برای نقش‌آفرینی اجتماعی و اقتصادی را تقویت کند. به عبارتی، برخورداری از حمایت اجتماعی و فرصت‌های اقتصادی فراتر از بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی فرد، به ارتقای کیفیت زندگی و افزایش رضایت‌مندی از زندگی روزمره می‌انجامد که به نوبه‌ی خود اثرگذار موثری بر پویایی نهاد خانواده و جامعه دارد (Waseem et al, 2020).

افزون بر این، تحولات اجتماعی و اقتصادی چند دهه اخیر همچون تغییرات ساختاری در خانواده، افزایش سطح تحصیلات زنان، گسترش فناوری اطلاعات و رشد فزاینده انتظارات اجتماعی، زنان را با فرصت‌ها و چالش‌های نوینی مواجه کرده است. در این شرایط، توانمند شدن زنان می‌تواند یکی از بهترین راهکارها برای ارتقای سطح زندگی، افزایش سرمایه اجتماعی، و نیز کاهش آسیب‌های اجتماعی مانند فقر، طلاق، یا خشونت خانوادگی به شمار رود. وقتی زنان امکان و جرات ورود به عرصه‌های اقتصادی و اجتماعی را پیدا می‌کنند، چشم‌انداز توسعه انسانی و اجتماعی در سطح خانواده و جامعه گسترش یافته و فرهنگ مشارکت، همبستگی و عدالت اجتماعی تقویت می‌شود (Lotwel et al, 2021).

در چنین بستری، حمایت اجتماعی از زنان نه تنها تضمین‌کننده امنیت روانی و امید به آینده برای آنان است، بلکه شرایط تحقق برابری جنسیتی و مشارکت فعال زنان در همه عرصه‌های توسعه را فراهم می‌آورد. حمایت اجتماعی می‌تواند موجب افزایش خودباوری و میزان اعتماد به نفس زنان بشود و آنان را در تصمیم‌گیری‌های مهم خانوادگی و اجتماعی یاری کند. همچنین، توانمندسازی اقتصادی زنان به عنوان عامل تعیین‌کننده در ارتقای سطح رفاه و استقلال آنان، ظرفیت

خانواده را در برابر مخاطرات اجتماعی و اقتصادی تقویت می‌کند. این فرآیند در نهایت به افزایش رضایت از زندگی افراد خانواده، ارتقای شاخص‌های توسعه انسانی و سلامت اجتماعی خواهد انجامید (Malicka et al, 2016). با توجه به این ابعاد، این نوشتار در صدد است به بررسی تأثیر حمایت اجتماعی و توانمندسازی اقتصادی زنان بر توسعه اجتماعی با تأکید بر نقش میانجی رضایت از زندگی بپردازد. برای روشن شدن ابعاد و اهمیت موضوع، در ادامه به تفکیک سه محور اصلی، نقش حمایت اجتماعی در توسعه اجتماعی زنان، توانمندسازی اقتصادی و نهایتاً نقش رضایت از زندگی در این فرآیند واکاوی شده است. بر این اساس محقق تلاش دارد به این هدف اصلی که بررسی تأثیر حمایت اجتماعی و توانمندسازی اقتصادی زنان بر توسعه اجتماعی خانواده با نقش میانجی رضایت از زندگی بپردازد.

مبانی نظری پژوهش

حمایت اجتماعی و توسعه اجتماعی زنان

حمایت اجتماعی به معنای مجموعه منابع، امکانات و کمک‌هایی است که فرد از خانواده، دوستان، گروه‌های اجتماعی و نهادهای رسمی و غیررسمی دریافت می‌کند. این حمایت می‌تواند در قالب حمایت عاطفی (محبت، همدلی و توجه)، حمایت ابزاری (کمک مالی یا خدماتی)، حمایت اطلاعاتی (راهنمایی و مشاوره) و حمایت ارزش‌گذاری (تأیید و احترام به توانمندی‌های فرد) باشد (Jakubiak & Tomlinson, 2020).

در خصوص زنان، حمایت اجتماعی نقشی بنیادین در ارتقای جایگاه اجتماعی، افزایش مشارکت اجتماعی و توانمندسازی فردی آن‌ها ایفا می‌کند. از یکسو، زنان با دریافت حمایت عاطفی و روانی از خانواده و جامعه، احساس ارزشمندی و امنیت روانی بیشتری می‌یابند و انگیزه‌ی بیشتری برای حضور فعال‌تر در عرصه‌های اجتماعی پیدا می‌کنند. از سوی دیگر، حمایت‌های اجتماعی موجب تقویت شبکه روابط اجتماعی زنان شده و بستر مناسبی برای تبادل تجربه، یادگیری جمعی و مشارکت مؤثر در جامعه فراهم می‌آورد (Mehdi et al, 2022).

پژوهش‌های متعدد نشان داده است زنانی که از حمایت اجتماعی بیشتر برخوردارند، سطح بالاتری از سلامت روان، اعتماد به نفس و رضایت از زندگی را تجربه می‌کنند و در مقابله با چالش‌ها و بحران‌های زندگی موفق‌تر عمل می‌کنند. این حمایت‌ها همچنین امکان مشارکت وسیع‌تر زنان در فعالیت‌های اجتماعی، حرفه‌ای و داوطلبانه را میسر ساخته و نهاد خانواده را نیز پویا و کارآمدتر می‌سازد. در نتیجه افزایش حمایت اجتماعی از زنان را می‌توان به‌عنوان یکی از مهم‌ترین راهکارها برای توسعه اجتماعی پایدار و ارتقای سرمایه انسانی جامعه دانست (Kiani et al, 2018).

توانمندسازی اقتصادی و توسعه اجتماعی زنان

توانمندسازی اقتصادی به معنای فراهم‌سازی فرصت‌های برابر شغلی، آموزشی، مالکیت و دسترسی به منابع مالی برای زنان است تا بتوانند از وابستگی اقتصادی فاصله گرفته و نقش مؤثرتری در تصمیم‌گیری‌های خانوادگی و اجتماعی ایفا کنند. این فرآیند با افزایش درآمد زنان، استقلال مالی، رشد مهارت‌ها و بهبود وضعیت اجتماعی همراه است (Doepke & Tertilt, 2019).

بدیهی است که توانمندسازی اقتصادی زنان نه تنها به ارتقای سطح رفاه خانواده می‌انجامد، بلکه به توسعه پایدار اجتماعی کمک می‌کند. زنانی که از فرصت‌های اقتصادی مناسب بهره‌مند هستند، قادرند نقش فعال‌تری در مدیریت منابع خانوادگی، تربیت فرزندان، برنامه‌های سلامتی و آموزش ایفا کنند. همچنین، استقلال اقتصادی زنان میزان آسیب‌پذیری آن‌ها را در برابر فقر، خشونت خانگی و تبعیض کاهش داده و توان تاب‌آوری خانواده را در شرایط نامطلوب افزایش می‌دهد (Eggers del Camp & Steinert, 2022).

بر اساس یافته‌های مطالعات اجتماعی و اقتصادی، جوامعی که به توانمندسازی اقتصادی زنان اهمیت داده‌اند، شاهد شاخص‌های بالاتر توسعه انسانی، کاهش نرخ فقر، افزایش امنیت غذایی، ارتقای آموزش کودکان و حتی بالا رفتن مشارکت مدنی و سیاسی بوده‌اند. این یافته‌ها نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری بر روی توانمندسازی اقتصادی زنان، فراتر از منافع فردی، آثار گسترده‌ای بر پیشرفت خانواده و جامعه دارد و یکی از ارکان اصلی توسعه اجتماعی و برابری جنسیتی محسوب می‌گردد (Jabeen et al, 2020).

نقش رضایت از زندگی در توسعه اجتماعی زنان

رضایت از زندگی به عنوان یک مؤلفه حیاتی از بهزیستی روانشناختی، نقش کلیدی در فرآیند توسعه اجتماعی زنان و خانواده‌ها بازی می‌کند. رضایت از زندگی تحت تأثیر عوامل متعددی از جمله وضعیت اقتصادی، میزان حمایت اجتماعی، کیفیت روابط خانوادگی و عوامل فردی قرار دارد. زنانی که از سطح بالایی از رضایت از زندگی برخوردارند، انگیزه و انرژی بیشتری برای مشارکت فعال در جامعه دارند و کیفیت روابط آن‌ها در خانواده به میزان قابل توجهی بالاتر است (Waseem et al, 2020).

مطالعات نشان می‌دهد که تأمین نیازهای روانی و اجتماعی زنان، افزایش حس خودکارآمدی و ارزشمندی آن‌ها، و ارتقای سطح رفاه و امنیت روانی، همگی از جمله پیامدها و دستاوردهای رضایت از زندگی برای زنان هستند. رضایت از زندگی نه تنها بر میزان نشاط، امید و سلامت روان زنان اثرگذار است، بلکه به عنوان متغیری میانجی، اثر حمایت اجتماعی و توانمندسازی اقتصادی را بر توسعه اجتماعی زنان دوچندان می‌سازد؛ به این معنا که حتی اگر زن از حمایت اجتماعی و توانمندی اقتصادی بیشتری برخوردار باشد، اما رضایت عمومی از زندگی پایین باشد، آثار مثبت این عوامل کمتر نمود می‌یابد (Lombardo et al, 2018).

در مجموع، افزایش رضایت از زندگی زنان می‌تواند نقطه‌ی آغاز تغییرات مثبت در خانواده و جامعه باشد؛ چرا که زنان راضی و خوشحال، به مراتب بهتر می‌توانند در نقش‌های مادری، همسری، شغلی و اجتماعی عمل کنند و بستر ساز ارتقای کیفیت زندگی تمامی اعضای خانواده و ارتقای سرمایه اجتماعی جامعه‌ی پیرامونی خود شوند (Waseem et al, 2020).

پیشینه پژوهش

(Rezaei et al, 2021)، به بررسی تأثیر سرمایه اجتماعی، حمایت اجتماعی، و میزان استفاده از اینترنت بر توانمندسازی زنان شاغل با نقش میانجی سلامت اجتماعی پرداختند. در این پژوهش توصیفی پیمایشی جامعه آماری ۴۰۰۰ نفر از زنان شاغل جمعیت هلال احمر استان تهران بودند که بر حسب فرمول کوکران به روش تصادفی ساده ۳۸۴ نفر به عنوان نمونه

انتخاب شدند. نتایج نشان داد که سرمایه اجتماعی، حمایت اجتماعی، و میزان استفاده از اینترنت تأثیر مستقیم بر توانمندسازی زنان شاغل دارد. همچنین سلامت اجتماعی نقش میانجی در ارتباط بین سرمایه اجتماعی و توانمندسازی زنان شاغل و نقش میانجی در ارتباط بین میزان استفاده از اینترنت و توانمندسازی زنان شاغل دارد. با توجه به یافته‌ها به نظر می‌رسد توجه به مولفه‌های سرمایه اجتماعی، حمایت اجتماعی و بهره‌گیری از اینترنت و فضای مجازی زمینه‌ساز توانمندی زنان شاغل را فراهم آورده، ضمن اینکه در این فرایند نباید از نقش کلیدی سلامت اجتماعی زنان غافل شد. از این رو با توجه ویژه مدیران به تقویت اعتماد سازمانی و مشارکت زنان در تصمیم‌گیری‌ها، مهیا کردن شرایطی برای ارتباطات مطلوب، آموزش و ارتقاء سواد رسانه‌ای زنان، سطح سلامت اجتماعی هم به نحو متناسبی افزایش خواهد یافت و این مهم می‌تواند بر بهبود توانمندسازی زنان بیفزاید.

(Mikaeili et al, 2021)، به بررسی رابطه رضایت زناشویی و حمایت ادراک‌شده از همسر با رضایت از زندگی در زنان متأهل با نقش تعدیل‌کنندگی اشتغال و وضعیت اجتماعی-اقتصادی ادراک‌شده پرداختند. نوع پژوهش مقطعی، توصیفی - همبستگی با رویکرد مدلسازی معادلات ساختاری بود. جامعه پژوهش شامل زنان متأهل شهر ارومیه بود که از میان آن‌ها ۴۵۲ نفر به صورت غیرتصادفی و هدفمند برای مطالعه انتخاب شدند. نتایج اثر مستقیم معنادار رضایت زناشویی، حمایت اجتماعی ادراک‌شده همسر و وضعیت اقتصادی-اجتماعی ادراک‌شده بر رضایت از زندگی و علاوه بر این، اثر معنادار نقش تعدیل‌گری وضعیت اجتماعی-اقتصادی ادراک‌شده در مسیر حمایت ادراک‌شده از طرف همسر به رضایت از زندگی را نشان داد.

(Niaghiha et al, 2019)، به بررسی رابطه بین سلامت معنوی و رضایت از زندگی در رابطه با نقش واسطه‌ای حمایت اجتماعی در زنان باردار مراجعه‌کننده به مراکز بهداشتی درمانی قزوین، پرداختند. این مطالعه مقطعی در سال ۲۰۱۸ انجام شد. شرکت‌کنندگان ۱۶۰ زن باردار مراجعه‌کننده به مراکز بهداشتی درمانی قزوین برای دریافت مراقبت‌های دوران بارداری بودند. نمونه‌گیری دو مرحله‌ای با در نظر گرفتن مراکز بهداشتی درمانی به عنوان خوشه انجام شد. داده‌ها با استفاده از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل میانجیگری از طریق نرم‌افزار SPSS تجزیه و تحلیل شدند. رضایت از زندگی با سلامت معنوی و حمایت اجتماعی همبستگی معناداری داشت. علاوه بر این، بین سلامت معنوی و حمایت اجتماعی رابطه مثبت و معناداری وجود داشت. با توجه به رابطه معنادار بین رضایت از زندگی، حمایت اجتماعی و سلامت معنوی و با در نظر گرفتن نقش میانجی حمایت اجتماعی، سلامت معنوی تأثیر غیرمستقیمی بر رضایت از زندگی داشت.

(Tarkar, 2021)، به بررسی ارتباط بین حمایت اجتماعی ادراک‌شده، کیفیت زندگی و رضایت از زندگی پرداختند. در این مطالعه نمونه‌ای از ۳۰۰ متخصص بازنشسته دولتی برای انجام مطالعه انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از روش نمونه‌گیری گلوله برفی استفاده شد. برای جمع‌آوری داده‌ها، پرسشنامه‌ای توزیع شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها جهت آزمون فرضیه، از SEM از طریق AMOS استفاده شد. بر اساس یافته‌ها، کیفیت زندگی افراد بازنشسته به طور قابل توجهی تحت تأثیر حمایت اجتماعی قرار دارد. علاوه بر این، نتایج نشان می‌دهد که رضایت از زندگی به طور قابل توجهی تحت تأثیر کیفیت زندگی قرار دارد. مدل کلی معنادار است. در این تحقیق، روابط بین رضایت از زندگی،

کیفیت زندگی و حمایت اجتماعی ادراک شده برقرار شد. به منظور افزایش کیفیت زندگی و رضایت از زندگی، حمایت خانواده و دوستان نقش مهمی در دوران پیری ایفا می کند.

(Waseem et al, 2020)، به بررسی عوامل تعیین کننده رضایت از زندگی: نقش ترتیبات زندگی، وضعیت اجتماعی و رضایت ادراک شده در زنان پرداختند و عنوان داشتند ترتیبات زندگی، وضعیت اجتماعی و آزادی ادراک شده ممکن است تأثیر قدرتمندی بر رضایت زنان از زندگی داشته باشد. برداشت از رضایت با آزمایش این متغیرهای مستقل مورد مطالعه قرار گرفت: ترتیبات زندگی (زندگی با خانواده همسر در مقابل جداگانه) و وضعیت اجتماعی (ازدواج با افسر ارتش در مقابل غیرنظامی)، با متغیرهای وابسته آزادی ادراک شده و رضایت از زندگی. نمونه شامل ۱۰۴ زن (سن = ۳۲،۳۶، انحراف معیار = ۶،۵۹) بود که با غیرنظامیان (۵۱٪) و افسران ارتش (۴۸٪) در لاهور پاکستان ازدواج کرده بودند. زنانی که با افسران ارتش ازدواج کرده بودند و با خانواده شوهرانشان زندگی مشترک نداشتند، در مقایسه با زنانی که با غیرنظامیان ازدواج کرده و با خانواده شوهرانشان زندگی می کردند، احتمال بیشتری داشت که سطح بالاتری از آزادی و رضایت را نشان دهند. علاوه بر این، یک تحلیل واسطه‌ای نشان داد که تأثیر ترتیبات زندگی بر رضایت، توسط آزادی گزارش شده زنان تعدیل می شود.

فرضیه‌های پژوهش

۱. حمایت اجتماعی بر توسعه اجتماعی خانواده تاثیر دارد.
۲. توانمندسازی اقتصادی زنان بر توسعه اجتماعی خانواده تاثیر دارد.
۳. حمایت اجتماعی بر توسعه اجتماعی خانواده با نقش میانجی رضایت از زندگی تاثیر دارد.
۴. توانمندسازی اقتصادی زنان بر توسعه اجتماعی خانواده با نقش میانجی رضایت از زندگی تاثیر دارد.

روش پژوهش

این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر روش اجرای پژوهش توصیفی-پیمایشی است. جامعه آماری پژوهش متشکل از زنان شاغل در تعاونی‌های اقتصادی کشاورزی و باغداری در شهر رودبار است که نمونه‌ای به حجم ۱۳۰ نفر به روش تصادفی طبقه‌ای از این افراد انتخاب و پرسشنامه پژوهش میان آن‌ها توزیع گردید. ابزار گردآوری داده‌های پژوهش پرسشنامه محقق ساخته بوده است. در این پژوهش از مدلسازی معادلات ساختاری با کمک روش حداقل مربعات جزئی و نرم افزاری PLS جهت بررسی آزمون فرضیات و صحت مدل استفاده شده است. PLS نگرشی مبتنی بر واریانس است که در مقایسه با تکنیک‌های مشابه معادلات ساختاری همچون لیزرل و ایمون به شروط کمتری نیاز دارد و مزیت اصلی آن این است که در مقایسه با مدلسازی با لیزرل به تعداد کمتری نمونه نیاز دارد.

یافته‌های پژوهش

مدلسازی در PLS در دو مرحله انجام می‌شود در اولین مرحله، مدل اندازه‌گیری باید از طریق تحلیل‌های پایایی و روایی بررسی گردد و در مرحله دوم مدل ساختاری به وسیله‌ی برآورد مسیر بین متغیرها و تعیین شاخص‌های برازش مدل تحلیل می‌شود.

مرحله اول: مدل اندازه‌گیری

آزمون مدل اندازه‌گیری مربوط به بررسی روایی و پایایی ابزارهای اندازه‌گیری است. برای ارزیابی روایی هم‌گرا از معیار AVE (میانگین واریانس استخراج شده) و CR (پایایی مرکب) استفاده شد که نتایج این معیار برای ۴ متغیر پژوهش در جدول ۱ نشان داده شده است. پایایی مرکب بالاتر از ۰,۷ و میانگین واریانس بالاتر از ۰,۵ دو شرط لازم برای اعتبار هم‌گرا و هم‌بستگی سازه‌هاست. همانطور که از جدول ۱ مشخص است تمام مقادیر پایایی مرکب بالاتر از ۰,۷ و مقادیر مربوط به میانگین واریانس بالاتر از ۰,۵ است و این مطلب موید آن است که روایی هم‌گرایی پرسش‌نامه حاضر در حد قابل قبولی است.

جهت بررسی پایایی پرسشنامه نیز روش آلفای کرونباخ استفاده شده است. اگر مقدار آلفای کرونباخ از ۰,۷۰ بیشتر باشد، پایایی سوالات قابل قبول است. بمنظور محاسبه پایایی پرسشنامه، نمونه اولیه شامل ۳۰ پرسشنامه پیش‌آزمون گردید و سپس با استفاده از داده‌های بدست آمده از این پرسشنامه‌ها و به کمک نرم افزار آماری SPSS برای هر کدام از متغیرهای مستقل و وابسته، پایایی محاسبه شد که به صورت جدول زیر می‌باشد. همانگونه که مشاهده می‌شود تمامی سوالات پرسشنامه از پایایی بالای ۰,۷۰ برخوردار هستند، که نشانگر درجه پایایی و قابلیت اعتماد بالای پرسشنامه است. با توجه به نتایج جدول ۱ می‌توان دید پایایی پرسشنامه تایید شده است. علاوه بر آلفای کرونباخ از پایایی شاخص نیز جهت بررسی پایایی پرسشنامه استفاده شده است. پایایی شاخص نیز با سنجش بارهای عاملی از طریق محاسبه مقدار هم‌بستگی شاخص‌های یک سازه با آن سازه محاسبه می‌گردد که اگر این مقدار برابر یا بیشتر از ۰,۳ شود موید این مطلب است که پایایی در مورد آن مدل اندازه‌گیری مورد قبول است. ولی اگر مقدار بار عاملی میان یک سوال و بعد مربوطه کمتر از ۰,۳ شود، می‌توان آن سوال را از مدل تجزیه و تحلیل‌های بعدی حذف کرد. همانطور که در شکل ۱ و ۲ مشاهده می‌شود، تمام مقادیر بارهای عاملی میان سازه‌ها و سوالات بیشتر از ۰,۳ است که هم‌بستگی بالایی را نشان می‌دهد.

جدول ۲. بررسی روایی و پایایی سوالات پرسشنامه

متغیرها	AVE	CR	آلفای کرونباخ
توانمندسازی اقتصادی	۰,۵۲۰	۰,۸۱۰	۰,۷۱۷
توسعه اجتماعی	۰,۵۴۲	۰,۸۶۰	۰,۸۱۱
حمایت اجتماعی	۰,۵۲۷	۰,۸۴۸	۰,۷۹۳
رضایت از زندگی	۰,۵۶۳	۰,۸۳۳	۰,۷۵۸

روایی واگرا

روایی واگرا سومین معیار سنجش برازش مدل‌های اندازه‌گیری در روش PLS است. روایی واگرا به همبستگی پایین گویه‌های یک متغیر پنهان با سایر متغیرهای پنهان اشاره دارد. براساس روش پیشنهادی فورنل و لارکر (۱۹۸۱) روایی واگرا وقتی در سطح قابل قبول است که جذر AVE برای هر سازه بیشتر از واریانس اشتراکی بین آن سازه و سازه‌های دیگر در مدل باشد. بر این اساس روایی واگرای قابل قبول یک مدل اندازه‌گیری حاکی از آن است که یک سازه در مدل تعامل بیشتری با شاخص‌های خود دارد تا با سازه‌های دیگر. در روش PLS، این امر به وسیله یک ماتریس صورت می‌گیرد که خانه‌های این ماتریس حاوی مقادیر ضرایب همبستگی بین سازه‌ها و قطر اصلی ماتریس جذر مقادیر AVE مربوط به هر سازه است. ماتریس روایی واگرا در جدول ۲ ارائه شده است.

همانگونه که در جدول ۲ مشاهده می‌کنید، جذر AVE که برای هر سازه گزارش شده است (قطر اصلی) از همبستگی آن با سایر سازه‌های مدل بیشتر است که این موضوع بیانگر روایی واگرای قابل قبول برای مدل‌های اندازه‌گیری است. پس از اطمینان از مدل‌های اندازه‌گیری از طریق آزمون پایایی، روایی همگرا و روایی واگرا، می‌توان نتایج حاصل از مدل بیرونی را ارائه کرد.

جدول ۳. ماتریس سنجش روایی واگرا

رضایت از زندگی	حمایت اجتماعی	توسعه اجتماعی	توانمندسازی اقتصادی	
			۰,۷۴۸	توانمندسازی اقتصادی
		۰,۷۶۵	۰,۵۲۱	توسعه اجتماعی
	۰,۷۵۳	۰,۶۲۸	۰,۵۴۳	حمایت اجتماعی
۰,۷۸۰	۰,۶۸۶	۰,۵۵۲	۰,۵۵۶	رضایت از زندگی

بررسی نیکویی برازش مدل

جدول ۴. شاخص‌های نیکویی برازش بدست آمده

GOF	شاخص Q ²	شاخص R ²	ابعاد
۰,۷۶۲	۰,۴۳	----	توانمندسازی اقتصادی
	۰,۴۲	۰,۶۳۴	توسعه اجتماعی
	۰,۳۸	----	حمایت اجتماعی
	۰,۳۵	۰,۵۱۸	رضایت از زندگی

ضریب تعیین نشان از تاثیر متغیر برون‌زا بر متغیر درون‌زا دارد. این معیار قابلیت کاهش خطاها در مدل اندازه‌گیری و افزایش واریانس بین سازه و شاخص‌ها را دارد و صرفاً در PLS کنترل می‌شود. سه مقدار ۰,۱۰، ۰,۲۲ و ۰,۵۷ به عنوان

مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای شدت رابطه شده‌اند که با توجه به مقدار ضریب تعیین بدست آمده از جدول ۴، مقدار ضریب تعیین متغیرهای دورن‌زا در حد قابل قبولی است.

کیفیت مدل ساختاری توسط شاخص قدرت پیش‌بینی (Q^2) محاسبه می‌گردد. هدف این شاخص بررسی توانایی مدل ساختاری در پیش‌بینی به روش چشم پوشی می‌باشد که براساس این ملاک مدل باید نشان‌گرهای متغیرهای مکنون درون‌زا انعکاسی را پیش‌بینی کند. در مورد شدت قدرت پیش‌بینی مدل سه مقدار ۰,۰۲، ۰,۱۵ و ۰,۳۵ را بعنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی تعیین نموده‌اند که با توجه به میزان بدست آمده برای تمامی متغیرهای جدول فوق این میزان قابل قبول است.

معیار نیکویی برازش (GOF) مربوط به بخش کلی مدل‌های معادلات ساختاری است که پس از بررسی بخش اندازه‌گیری و بخش ساختاری مدل کلی پژوهش خود، برازش کلی را نیز کنترل نماید و سه مقدار ۰,۰۱ و ۰,۲۵ و ۰,۳۶ را بعنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی معرفی شدند؛ که با محاسبه‌ی مدل مقدار قوی برازش شد.

مرحله دوم: مدل ساختاری و آزمون فرضیات

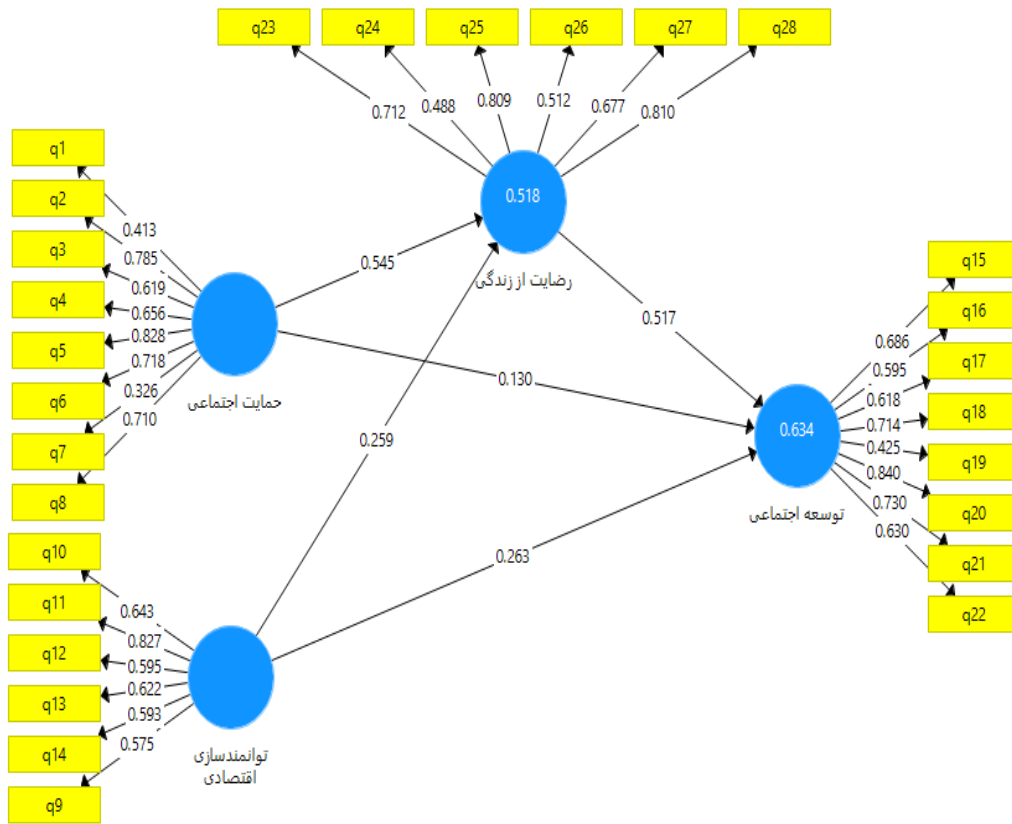
پاسخ به فرضیه‌های پژوهش

طبق نتایج بدست آمده از ضریب مسیر (بیانگر شدت و نوع رابطه بین دو متغیر پنهان) و آماره t ، توانمندسازی اقتصادی زنان بر توسعه اجتماعی تاثیر مثبت و معناداری دارد. اما نتایج نشان داد سطح معناداری متغیر حمایت اجتماعی در سطح ۹۵ درصد اطمینان از ۰,۰۵ بیشتر است اما با توجه به نزدیک بودن این مقدار به ۰,۰۵ می‌توان گفت حمایت اجتماعی از زنان در سطح ۹۰ درصد اطمینان بر توسعه اجتماعی تاثیر گذار است. در ادامه نتایج پژوهش نشان داد رضایت از زندگی در رابطه حمایت اجتماعی از زنان و توسعه اجتماعی، همچنین توانمندسازی اقتصادی زنان و توسعه اجتماعی نقش میانجی دارد.

جدول ۵. بررسی نتایج فرضیه‌های پژوهش

فرضیه‌ها	ضریب مسیر استاندارد شده	آماره t	معناداری	رد یا تایید فرضیه
حمایت اجتماعی - < توسعه اجتماعی	۰,۱۳۰	۱,۹۴	۰,۰۵۲	رد فرض صفر در سطح ۹۰ درصد اطمینان
توانمندسازی اقتصادی - < توسعه اجتماعی	۰,۲۶۳	۳,۲۵	۰,۰۰۱	رد فرض صفر در سطح ۹۵ درصد اطمینان
توانمندسازی اقتصادی - < رضایت از زندگی - < توسعه اجتماعی	۰,۱۳۴	۳,۰۴	۰,۰۰۲	رد فرض صفر در سطح ۹۵ درصد اطمینان
حمایت اجتماعی - < رضایت از زندگی - < توسعه اجتماعی	۰,۲۸۲	۵,۰۶	۰,۰۰۰	رد فرض صفر در سطح ۹۵ درصد اطمینان

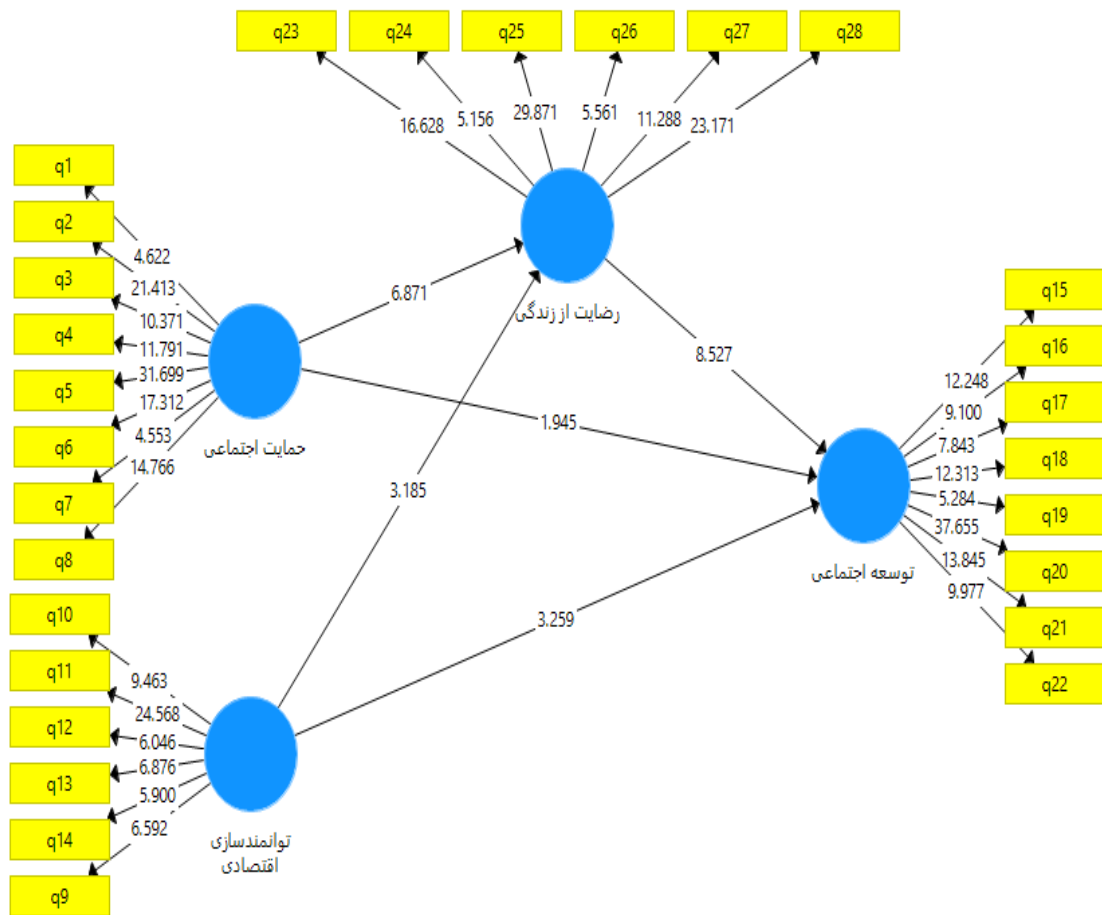
مدل تحلیل مسیر برای فرضیات پژوهش

شکل ۱. تحلیل عاملی تاییدی با حداقل مربعات جزئی

سنجش مدل ساختاری اعداد معناداری

اصلی ترین معیار برای سنجش رابطه میان سازه‌ها در مدل، اعداد معناداری t می‌باشد. در صورتی که مقدار این اعداد از ۱/۹۶ بیشتر شود نشان از صحت رابطه میان سازه‌ها و در نتیجه تایید فرضیه‌های پژوهش در سطح ۹۵ درصد اطمینان است.

شکل ۲: تحلیل عاملی تاییدی (آماره t-value)

بحث و نتیجه گیری

یافته‌های پژوهش حاضر به روشنی نشان‌دهنده اهمیت توانمندسازی اقتصادی زنان در ارتقاء توسعه اجتماعی خانواده است. بر اساس تحلیل داده‌ها، ضریب مسیر به دست آمده مثبت و معنادار بود و آماره t نیز بر این معنی داری صحه گذاشت. این بدان معناست که هرگونه افزایش در سطح توانمندی اقتصادی زنان، به شکل مستقیم بر جنبه‌های اجتماعی زندگی خانوادگی اثرگذار است. این نتایج همسو با مطالعات (Waseem et al, 2020)، (Rezaei et al, 2021) و (Mikaeili et al, 2021) است.

توانمندسازی اقتصادی زنان باعث افزایش استقلال مالی، قدرت انتخاب و نقش آفرینی زنان در خانواده و جامعه می‌شود. این موضوع در ادبیات پژوهش نیز تکرار شده است؛ طبق نظریه توسعه اجتماعی، هرگاه زنان بتوانند در فرآیندهای اقتصادی مشارکت فعالانه داشته باشند، نتایج آن بهبود وضعیت رفاه خانواده، افزایش سطح تعاملات اجتماعی، ارتقاء آموزش فرزندان و حتی کاهش آسیب‌های اجتماعی خواهد بود. در جامعه محلی رودبار که بخش عمده‌ای از فعالیت اقتصادی زنان به مشاغل خانگی، باغداری و کشاورزی اختصاص یافته، تقویت این بخش می‌تواند به ارتقاء سطح زندگی کل خانواده منجر شود. زنانی که از حمایت اقتصادی و امکانات لازم برخوردارند، به مراتب توانمندتر بوده و با اعتمادبه‌نفس بالاتر نقش خود را در تصمیم‌گیری‌ها و تعاملات اجتماعی ایفا می‌کنند.

یافته‌های پژوهش نشان داد که تاثیر حمایت اجتماعی زنان بر توسعه اجتماعی خانواده اگرچه در سطح اطمینان ۹۵ درصد از آستانه معناداری فاصله دارد اما در سطح ۹۰ درصد معنادار است. این امر بیانگر آن است که حمایت اجتماعی همچنان نقشی کلیدی ایفا می‌کند، اما شدت این نقش ممکن است به اندازه توانمندسازی اقتصادی نباشد. حمایت اجتماعی - اعم از حمایتی که از سوی خانواده، دوستان، نهادهای اجتماعی، تعاونی‌ها و حتی دستگاه‌های دولتی ارائه می‌شود - می‌تواند روحیه زنان را افزایش دهد و آنان را در مقابله با دشواری‌ها و چالش‌ها حمایت کند. حمایت اجتماعی شبکه‌ای از تعاملات و ارتباطات را فراهم می‌آورد که زنان می‌توانند در شرایط مختلف به آن تکیه کنند. اما اگر این حمایت صرفاً در حد عاطفی و معنوی باقی بماند و از جنبه عملی و اقتصادی کافی و اثربخش نباشد، شدت اثرگذاری آن محدود خواهد شد.

از یافته‌های بسیار مهم پژوهش، آشکار شدن نقش میانجی رضایت از زندگی در روابط متغیرها بود. رضایت از زندگی مفهومی فراگیر است که احساس خوشبختی، آرامش روانی و امید به آینده را در زنان تقویت می‌کند. نتایج نشان داد وقتی زنان همزمان از حمایت اجتماعی برخوردار باشند و در عرصه اقتصادی نقش فعالی ایفا کنند، میزان رضایت آن‌ها از زندگی افزایش یافته و این رضایت خود عامل مهمی برای ارتقای سطح تعاملات اجتماعی خانواده و پیشبرد توسعه اجتماعی است.

اثر میانجی رضایت از زندگی به این معناست که تلاش برای توانمندسازی اقتصادی و حمایت اجتماعی زمانی به شکلی موثر و ماندگار بر توسعه اجتماعی خانواده تاثیر می‌گذارد که زنان احساس رضایت و آرامش کلی از زندگی داشته باشند. این امر نشان می‌دهد رویکردهای توسعه‌ای باید همه‌جانبه باشند و صرفاً بر یک جنبه اقتصادی یا اجتماعی متمرکز نشوند.

در مجموع، پژوهش حاضر موید آن است که توسعه اجتماعی خانواده در گرو سه عامل مهم است: (۱) ارتقاء وضعیت اقتصادی زنان، (۲) تقویت حمایت اجتماعی، و (۳) افزایش رضایت زنان از زندگی؛ در این میان وزن متغیر اقتصادی و نقش رضایت در تسهیل و تقویت اثرات دو عامل قبلی بارزتر است.

پیشنهاد‌های کاربردی بر اساس نتایج:

۱. تقویت برنامه‌های کارآفرینی زنان:
برگزاری دوره‌های مهارت‌آموزی، اعطای تسهیلات مالی کم‌بهره، ایجاد بازارچه‌های محلی و افزایش دسترسی زنان به فناوری‌های جدید می‌تواند نقش بسزایی در ارتقاء توسعه اجتماعی خانواده‌ها داشته باشد.
۲. گسترش شبکه‌های حمایت اجتماعی:
طراحی و پیاده‌سازی شبکه‌های حمایتی رسمی و غیررسمی (همچون تعاونی‌ها، کانون‌های اجتماعی محلی، گروه‌های پشتیبان و...) ضروری است تا زنان در همه اقصاء، توان دستیابی به منابع حمایتی را داشته باشند.
۳. پرداختن به سلامت روان و افزایش رضایت از زندگی زنان:
اجرای برنامه‌های مشاوره‌ای، ایجاد مراکز رفاه اجتماعی، برگزاری کارگاه‌های امیدبخشی و توانمندسازی روانی می‌تواند سطح رضایت از زندگی و در نتیجه تاثیرگذاری سایر متغیرها را افزایش دهد.

۴. تمرکز بر بسیج منابع محلی:

مشارکت نهادهای محلی، شوراهای روستایی و بخش خصوصی در حمایت از طرح‌های اقتصادی زنان، افزایش اعتماد و همدلی اجتماعی و ایجاد بستر مناسب برای مشارکت زنان می‌تواند زمینه توسعه اجتماعی خانوار را تقویت کند.

Reference

- Doepke, M., & Tertilt, M. (2019). Does female empowerment promote economic development?. *Journal of Economic Growth*, 24(4), 309-343.
- Eggers del Campo, I., & Steinert, J. I. (2022). The effect of female economic empowerment interventions on the risk of intimate partner violence: a systematic review and meta-analysis. *Trauma, Violence, & Abuse*, 23(3), 810-826. <https://doi.org/10.1177/1524838020976088>
- Hechavarría, D., Bullough, A., Brush, C., & Edelman, L. (2019). High-growth women's entrepreneurship: Fueling social and economic development. *Journal of Small Business Management*, 57(1), 5-13.
- Jakubiak, B., & Tomlinson, J. M. (2020). The role of social support in promoting self-development. *Interpersonal relationships and the self-concept*, 125-143. https://doi.org/10.1007/978-3-030-43747-3_8
- Jabeen, S., Haq, S., Jameel, A., Hussain, A., Asif, M., Hwang, J., & Jabeen, A. (2020). Impacts of rural women's traditional economic activities on household economy: Changing economic contributions through empowered women in rural Pakistan. *Sustainability*, 12(7), 2731. <https://doi.org/10.3390/su12072731>
- Kiani, Z., Aghamohammadi, A., & Zafari, M. (2018). Association between Women Empowerment and Social Support in the Reproductive Decision-Making of the Women Referring to the Health Centers in Sari, Iran (2017). *Preventive Care in Nursing & Midwifery Journal*, 7(4), 10-18. (In Persian)
- Lotwel, J., Ongori, H., & Gervasio, M. (2021). Social cultural practices affecting the level of women's participation in social development: A case of Turkana Central Sub-County, Turkana County, Kenya. *European Journal of Gender Studies*, 4(1), 15-26.
- Lombardo, P., Jones, W., Wang, L., Shen, X., & Goldner, E. M. (2018). The fundamental association between mental health and life satisfaction: results from successive waves of a Canadian national survey. *BMC public health*, 18(1), 342. DOI :<https://doi.org/10.1186/s12889-018-5235-x>
- Mikaeili Mani, Farzaneh, Shirzadeh, Mehdi and Abkhiz, Shelar. (2021). The relationship between marital satisfaction and perceived social support with life satisfaction in married women. *Social Psychological Studies of Women*, 19(4), 129-169. doi: 10.22051/jwsp.2022.37623.2499. (In Persian)
- Maubrigades, S. (2017). Connections between women's age at marriage and social and economic development. In *Gender Inequalities and Development in Latin America During the Twentieth Century* (pp. 45-67). Routledge.
- Mehdi, A., Shah, S. M. A., Phulpoto, N. H., Korai, S. K., & Kehar, A. (2022). Social Marketing and Women Empowerment: Impact of Social Welfare Programs on Women Empowerment and Economic Wellbeing. *Journal of Marketing Strategies*, 4(1), 59-72. DOI: <https://doi.org/10.52633/jms.v4i1.168>
- Malicka, I., Kozłowska, A., Woźniewski, M., Rymaszewska, J., & Szczepańska-Gieracha, J. (2016). The role of social support in women's health and recovery processes. *Psychology, Health & Medicine*, 21(1), 81-91. <https://doi.org/10.1080/13548506.2015.1009378>
- Niaghiha, M., Baglooei, M. M., Mafi, M., & Taherpour, M. (2019). Spiritual well-being and life satisfaction in pregnant women: The mediating role of social support. *Asian Journal of Social Health and Behavior*, 2(3), 83-88. DOI:[10.4103/SHB.SHB_11_19](https://doi.org/10.4103/SHB.SHB_11_19) (In Persian)
- Rezaei Sepideh, Aghajani Marsa Hossein, & Hazrat Soume Zahra. (2021). The effect of social capital, social support, and internet usage on the empowerment of working women with the mediating role of social health. doi: [10.32592/jorar.2023.15.1.6](https://doi.org/10.32592/jorar.2023.15.1.6) (In Persian)

- Tarkar, D. P. (2021). Perceived social support and life satisfaction: A mediating role of quality of life. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, 12(5), 1839-1845.
- Waseem, F., Jibeem, T., & Iqbal, W. Z. (2020). Determinants of life satisfaction: role of living arrangements, social status, and perceived satisfaction in women. *Journal of International Migration and Integration*, 21(2), 335-349. DOI: <https://doi.org/10.1007/s12134-019-00654-3>